

ارزیابی محتوای وب سایتها

پروانه مدیرامانی
کتابخانه مرکزی دانشگاه

هدف از این جلسه پاسخ به پرسش های زیر است:

- نقاط روشن و تاریک دسترسی به اطلاعات و منابع اطلاعاتی در محیط وب کدامند؟
- چگونه می توانیم در میان "چند میلیارد" صفحه وب که بدون هیچ ساختار منطقی و نظام مند در محیط قرار گرفته اند، اطلاعات مورد نظر خودمان را شناسایی کنیم؟
- آیا برای ارزیابی اطلاعات موجود در وب معیارها و استانداردهای خاصی وجود دارد؟

برخی از منتقدان شبکه جهانی وب به چنین محیط بی نظم، بی ثبات و غیر قابل کنترل، عنوان “شبکه وحشی وب” معادل **World Wild Web** نیز اطلاق می کنند، به دلایل زیر:

- در محیط وب هیچ استاندارد مشخصی برای ذخیره سازی و بازیابی منطقی اطلاعات نظیر آنچه در کتابخانه ها به کار می رود، مانند نظام های منطقی فهرست نویسی، رده بندی وجود ندارد.
- بسیاری از صفحات وب حتی مولف، ناشر و تاریخ انتشار ندارد.
- شبکه جهانی وب بر خلاف کتابخانه ها، یک فهرست یا پایگاه مرکزی مشخص، ثابت و پایدار ندارد و هر کسی می تواند هر مطلبی را با هر محتوایی در آن منتشر کند.
- سایت یا صفحه وبی که امروز در دسترس بوده است، فردا شاید دیگر وجود نداشته باشد. نشانی ها بدون هیچ گونه اطلاعی تغییر می کند و هیچ مکانیسمی نیز برای دسترسی به نشانی جدید پیش بینی نشده است. (مثل محل نگهداری کتابی در قفسه کتابخانه بدون هیچ اصول منطقی تغییر کند که خود به معنای عدم دسترسی به آن منبع است)

■ امروزه کمیت اطلاعات منتشره در اینترنت، بویژه از طریق شبکه جهانی وب، نسبت به اطلاعات قابل دسترس از طریق دیگر رسانه ها، سرعت فزاینده‌ای یافته‌است. اما نمی‌توانیم هر چیزی را که در اینترنت قرار گرفت، به راحتی بپذیریم.

■ امروزه هر کس قادر است در یک وبسایت شخصی به انتشار مطالب بپردازد و متأسفانه هیچ استاندارد رسمی به منظور رعایت حداقل استانداردها و معیارها، وجود ندارد.

- **Authorship & Authority**
- **Purpose / Scope**
- **Objectivity**
- **Currency**

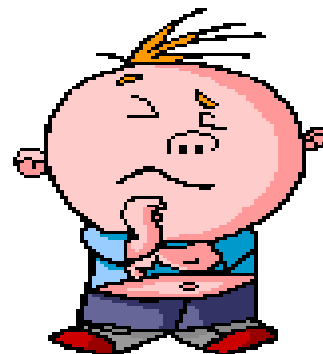
■ اینترنت یک رسانه شخصی است نه یک کتابخانه که کتب و نشریات موجود در آن توسط متخصصین ارزیابی و انتخاب شده باشد.

■ در واقع، می توان همه گونه اطلاعات را روی اینترنت یافت: از دقیق ترین و مستندترین گرفته تا مطالب واهی و غیر قابل استناد.

■ بنابراین، برای استفاده از منابع موجود روی اینترنت در امور تحقیقاتی، همه چیز باید ابتدا مورد ارزیابی قرار گیرد و از صحت و اعتبار آن اطمینان حاصل گردد.

چرا لازم است تا اطلاعات موجود در وب را ارزیابی کنیم؟

- Anyone can put up a webpage about anything.
- Many pages are not kept up-to-date.
- There is no quality control.

فنون ارزیابی وب سایت ها: نخست به نشانی وب سایت توجه کنید

- Look at the URL (Universal Resource Locator)-
the address of the website.
 - Domain name endings:
 - .edu = education
 - .com = commercial
 - .net = network server
 - .k12 = public school
 - ~ (tilde) = personal page
 - org = non-profit
 - gov = government
 - uk,ir = country

معیارهای ارزیابی و سوالاتی که بایستی به وسیله کاربر پاسخ داده شوند:

■ **صحت و درستی** (شامل گستردگی و دقت و درست بودن اطلاعات). پرسش ها:

- آیا مولف منبع یا منابع اطلاعات (رفرنس ها) را ذکر کرده است؟
- آیا امکان آزمودن و چک نمودن صحت منابع وجود دارد؟
- آیا حوزه تخصصی مولف یا موضوع تحت پوشش همخوانی دارد؟
- آیا مولف روش تحقیق و فرایند گردآوری داده ها را به روشنی بیان کرده است؟

معیارهای ارزیابی و سوالاتی که بایستی به وسیله کاربر پاسخ داده شوند:

■ **صلاحیت** (میزان اعتبار مولف در رشته تخصصی خود)، پرسش ها:

□ آیا مولف شناخته شده است؟

□ درباره مولف چه اطلاعاتی دارید (برای مثال زمینه کاری، موقعیت، علائق، انتشارات)

□ آیا تعیین میزان اعتبار و دانش مولف برای شما ممکن است؟

معیارهای ارزیابی و سوالاتی که بایستی به وسیله کاربر پاسخ داده شوند:

■ پوشش موضوعی (گسترده‌گی و میزان پوشش موضوعاتی که مشاهده، تحلیل و گزارش شده اند)

□ آیا تمامی موضوعات وب سایت عمیقاً بازبینی شده اند؟

□ آیا همه پیوندهای مرتبط در عمل فعال هستند؟

□ آیا اطلاعات موجود در سایت از نظر موضوعی جامع و مرتبط هستند؟

معیارهای ارزیابی و سوالاتی که بایستی به وسیله کاربر پاسخ داده شوند:

- تراکم - فشردگی (میزان اطلاعات مربوط و جامع که در هر صفحه از سایت به نمایش گذاشته می شود)
 - در هر صفحه از سایت مفاهیم غالب هستند یا تصاویر؟
 - آیا تصاویر و متن ها برای شما به اندازه کافی جامع است؟
 - آیا اطلاعات موجود در هر صفحه برای شما کافی است؟
 - چه مقدار تبلیغات و آگهی های تجاری در هر صفحه وجود دارد؟

معیارهای ارزیابی و سوالاتی که بایستی به وسیله کاربر پاسخ داده شوند

■ تازگی (میزان به روز بودن مطالب در وب سایت)

□ وب سایت چه زمانی ایجاد شده و آخرین زمان بازنگری و ویرایش آن چه وقت بوده است؟

□ آیا تاریخ انتشار مشخص است؟

□ آیا همه پیوندها (لینک) درست عمل می کنند؟

معیارهای ارزیابی و سوالاتی که بایستی به وسیله کاربر پاسخ داده شوند

■ تعامل و ارتباط دو طرفه بین کاربر و مولف:

- آیا یافتن پست الکترونیک، تلفن یا نشانی مولف یا مسئول وب سایت امکان پذیر است؟
- آیا پیوندهای مربوط به نشانی فعال است؟
- آیا به پیغام هایی که ارسال می کنید، پاسخی داده شده است؟

معیارهای ارزیابی و سوالاتی که بایستی به وسیله کاربر پاسخ داده شوند

■ هدف :

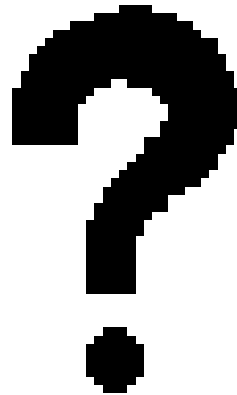
- هدف واقعی سایت چیست؟
- هدف واقعی مولف چیست؟
- آیا شما به اندازه کافی از بی طرفی مولف مطمئن هستید؟

Some examples!

- "I developed this site after my heart attack" **Vs.** "This page on heart attack was developed by health professionals at the American Heart Association".
- Claims that one remedy will cure a variety of illnesses, that it is a "breakthrough," or that it relies on a "secret ingredient".
- A sensational writing style (lots of exclamation points, for example !!?)
- "(Jane from California)" **Vs.** are "Written by Jane Smith, R.N.," or "Copyright ۲۰۰۳, American Cancer Society".

5 W's for Evaluating Web Sites

- [Kathy Schrock's Web Site Evaluation](#)

5 W's for Evaluating Web Sites

Who

Who wrote the pages and are they an expert?
Is a biography of the author included?
How can you find out more about the author?

What

What does the author say is the purpose of the site?
What else might the author have in mind for the site?
What makes the site easy to use?

When

When was the site created?
When was the site last updated?

Where

Where does the information come from?
Where can I look to find out more about the producer/sponsor?

Why

Why is this information useful for my purpose?
Why should I use this information?
Why is this page better than another?

Finally

- Look for a link saying "**Privacy**" or "**Privacy Policy**".
- For example, if the site says "*We share information with companies that can provide you with useful products,*" then your information isn't private .

برخی از معیارهای معتبر برای ارزیابی اطلاعات پزشکی

www.mlanet.org/resources/userguide.html#3 ■

□ راهنمای انجمن کتابداران پزشکی آمریکا

- Sponsorship (حمایت کننده) مسئولیت وب سایت
- Currency دسترسی به اطلاعات روز
- Factual information اطلاعات مستند و واقعی
- Audience مخاطب و مشتری

برخی از معیارهای معتبر برای ارزیابی اطلاعات پزشکی

www.ornl.gov/sci/techresources/Human_Genome/posters/chromosome/evaluate.shtml

وب سایت رسمی طرح ژنوم انسانی

- **Who maintains the site?** مسئولیت تولید و نگهداری سایت
- **Does the site link to other good sources of medical information?** پیوند به منابع مناسب و معتبر
- **Are statements supported by references to reputable sources?** ارجاع به منابع و مآخذ معتبر و شناخته شده
- **When was the site last updated?** تاریخ روزآمدسازی وب سایت
- **Has the site been reviewed for mistakes in grammar or spelling?** اشتباهات لغوی و دستوری مورد بررسی قرار گرفته
- **Are informative graphics and multimedia files such as video or audio clips available?** وجود فایل های تصویری و چند رسانه ای

برخی از معیارهای معتبر برای ارزیابی اطلاعات پزشکی

www.fda.gov/oc/opacom/evalhealthinfo.html ■

سازمان غذا و دارو آمریکا

- Can you easily see who sponsors the Web site?
- Is the sponsor a government agency, a medical school, or a reliable health-related organization, or is it related to one of these?
- Is there contact information?
- Can you tell when the information was written?
- Is your privacy protected?
- Does the Web site make claims that seem too good to be true? Are quick, miraculous cures promised?

برخی از معیارهای معتبر برای ارزیابی اطلاعات پزشکی

Cornell University Library

www.library.cornell.edu/olinuris/ref/research/webcrit.html

- **Accuracy.** If your page lists the author and institution that published the page and provides a way of contacting him/her and . . .
- **Authority.** If your page lists the author credentials and its domain is preferred (.edu, .gov, .org, or .net), and, . .
- **Objectivity.** If your page provides accurate information with limited advertising and it is objective in presenting the information, and . . .
- **Currency.** If your page is current and updated regularly (as stated on the page) and the links (if any) are also up-to-date, and . . .
- **Coverage.** If you can view the information properly--not limited to fees, browser technology, or software requirement, then . . .

نمونه های دیگر از معیارهای معتبر برای ارزیابی اطلاعات پزشکی

- Evaluating Information Found on the Internet.
<http://www.library.jhu.edu/researchhelp/general/evaluating/>
- Evaluating Web Pages:
Techniques to Apply & Questions to Ask.
<http://www.lib.berkeley.edu/TeachingLib/Guides/Internet/Evaluate.html>